Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2013–2014

32 013 Toekomst financiële sector

Nr. 81 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juli 2014

De Tweede Kamer heeft bij brief van 12 december 2013 en bij brief van 4 juni 2014 verzocht haar op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met betrekking tot solvabiliteit II, de onderliggende regelgeving en de uitkomsten van gesprekken die ook in 2014 nog met verzekeraars over dit onderwerp gevoerd zijn. Bij deze voldoe ik gaarne aan deze verzoeken.

Europese solvabiliteit II traject

De Europese Unie ligt op schema om de richtlijn solvabiliteit II per 1 januari 2016 in te voeren. Op 16 april jl. werd de richtlijn omnibus II[1] goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad. Deze richtlijn brengt de richtlijn solvabiliteit II[2] in lijn met het Verdrag van Lissabon, bepaalt de rol van de «European Insurance and Occupational Pensions Authority» (EIOPA) in het verzekeringstoezicht, regelt het overgangsmaatregelen in de richtlijn solvabiliteit II en geeft nadere regels voor de behandeling van lange termijn verplichtingen. Via richtlijn omnibus II is in de richtlijn solvabiliteit II geregeld voor welke principes de Europese Commissie nadere regels kan stellen via een uitvoeringsverordening en op welke gebieden EIOPA technische normen kan ontwikkelen die vervolgens door de Europese Commissie worden vastgesteld. Zowel de uitvoeringsverordening als de technische normen hebben een rechtstreekse werking.

[1] Richtlijn 2014/51/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 tot wijziging van de Richtlijnen 2003/71/EU en 2009/138/EG, alsmede de Verordeningen (EG) nr. 1060/2009, (EU) nr. 1094/2010 en (EU) nr. 1095/2010 wat de bevoegdheden van de Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen) en de Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten) (Omnibus II), PbEU 2014, L 153.

[2] Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II), PB 2009, L 335.

kst-32013-81
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2014

In het eerste kwartaal van 2014 heeft de Europese Commissie de concept-uitvoeringsverordening in overeenstemming gebracht met de door de richtlijn omnibus II doorgevoerde wijzigingen in de richtlijn solvabiliteit II.
Bij het uitwerken van de uitvoeringsverordening heeft de Europese Commissie experts uit de lidstaten geraadpleegd. Hierbij ging het om de uitwerking van enkele technische principes en is het reeds vastgestelde raamwerk voor de richtlijn solvabiliteit II vanzelfsprekend overeind gebleven. De finale uitvoeringsverordening zal naar verwachting in september door de Europese Commissie worden gepubliceerd. Daarna hebben zowel de Raad als het Europees Parlement alleen nog de mogelijkheid om met gekwalificeerde meerderheid de uitvoeringsverordening in zijn geheel te verwerpen. Omdat beide partijen intensief betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze verordening is de verwachting dat hier geen gebruik van zal worden gemaakt.

EIOPA heeft inmiddels een belangrijk deel van de concept technische normen en richtsnoeren ter consultatie voorgelegd. Hiermee definieert EIOPA de nadere invulling, voorwaarden en processen ten behoeve van de uniforme toepassing van de richtlijn en de verordening. De eerste set normen en richtsnoeren richt zich op een verdere uitwerking van: (i) de kwantificeerbare risico's en bijbehorende voorzieningen en kapitaaleisen, (ii) het governancesysteem en de wijze van beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit en (iii) het toezichtproces. Eind 2014 volgt de consultatie van een tweede set technische normen en richtsnoeren, waaronder de complete set kwantitatieve rapportages aan de toezichthouder.

Daarnaast werkt EIOPA aan de uitwerking van de berekeningsprocedure voor het vaststellen van de rentetermijnstructuur, waartegen de verzekeringsverplichtingen gewaardeerd worden. Deze procedure is zowel bedoeld voor de (hieronder beschreven) *voorbereidende* richtsnoeren die in 2015 zullen worden toegepast, als voor de regels die na invoering van solvabiliteit II in 2016 van toepassing zijn. De procedure wordt opgesteld op basis van in de richtlijn solvabiliteit II en in de uitvoeringsverordening gedefinieerde elementen, zoals de aanpassing van de rentetermijnstructuur om rekening te houden met kredietrisico's en de volatiliteitaanpassing. Dit laatste heeft als doel om eventuele kunstmatige volatiliteit in het eigen vermogen tegen te gaan en moet procyclisch investeringsgedrag voorkomen. De operationalisering betreft dan ook vooral het definiëren van processen en het zorgdragen voor voldoende transparantie met betrekking tot de periodieke vaststelling van de curve.

Naast de consultatierondes en discussies over de inhoud van de technische normen van EIOPA, vinden overleggen plaats tussen DNB en het Verbond van Verzekeraars over specifiek Nederlandse thema's. Daar wordt onder meer besproken hoe Nederlandse verzekeringsproducten, zoals de spaarhypotheek, behandeld dienen te worden onder het solvabiliteit II regime. Dankzij de voorbereidende activiteiten van zowel DNB als de verzekeraars, komen dergelijke technische vraagstukken tijdig naar boven en kan worden gezocht naar passende oplossingen.

Voorbereiding op invoering van de richtlijn solvabiliteit II en de Regeling theoretisch solvabiliteitscriterium levensverzekeraars Wft

Ter *voorbereiding* op de invoering van de richtlijn solvabiliteit II in 2016 heeft EIOPA in 2013 richtsnoeren gepubliceerd. Deze voorbereidende richtsnoeren die volgens het «pas toe of leg uit» principe door toezichthouders dienen te worden toegepast, hebben betrekking op de goedkeu-

ringseisen voor het gebruik van interne modellen, de governance vereisten, de prospectieve beoordeling van de eigen risico's en de indiening van informatie bij de prudentiële toezichthouders (solvabiliteit II rapportages). Toezichthouders dienen ervoor te zorgen dat een groot deel van de verzekeraars die onder de richtlijn solvabiliteit II vallen, al in 2015 een subset van de onder die richtlijn vereiste rapportages indienen. Hiertoe heeft EIOPA op 30 april jl. aanvullende technische specificaties gepubliceerd.

In de afgelopen periode is uitvoerig gesproken met DNB en het Verbond van Verzekeraars over de wijze waarop in de praktijk omgegaan zal worden met de voorbereidende richtsnoeren, alsmede met het theoretisch solvabiliteitscriterium voor levensverzekeraars. Het uitgangspunt hierbij was dat verzekeraars zich zodanig voorbereiden, zowel op de hoogte van de solvabiliteitseisen als op de rapportage-eisen, dat zij met ingang van 1 januari 2016 daadwerkelijk kunnen voldoen aan het solvabiliteit II raamwerk. Een en ander leidt tot aanpassing van het Besluit prudentiële regels Wft. Deze wijzigingen, zijn opgenomen in het wijzigingsbesluit financiële markten 2015. Dit besluit is op 11 juli jl. door de ministerraad goedgekeurd en naar de Raad van State verzonden. In beginsel zal worden voorgesteld om vanaf 1 januari 2015, op basis van de voorbereidende richtsnoeren van EIOPA, solvabiliteit II rapportages op te vragen, waarmee gelijktijdig het theoretisch solvabiliteitscriterium voor levensverzekeraars zou komen te vervallen. Voor de toepassing van artikel 3:97 Wft[3] geeft de berekening op basis van de richtlijn solvabiliteit II immers een beter antwoord op de vraag of verzekeraars de komende 12 maanden aan de solvabiliteitseisen kunnen voldoen. Eenzelfde benadering geldt voor de toepassing van artikel 3:97 Wft voor her- en schadeverzekeraars (inclusief zorgverzekeraars). Daarmee vervalt in 2015 de eis om in de huidige staat «Organisatie en Risico» de scenarioanalyses met betrekking tot markt- en verzekeringstechnische risico's te berekenen.

Bovenstaande benadering is onder voorbehoud van het tijdig, dat wil zeggen per 1 november 2014, beschikbaar zijn van de berekeningsmethode voor de solvabiliteitspositie op basis van de richtlijn solvabiliteit II. De beslissing om het theoretisch solvabiliteitscriterium af te schaffen is daarmee afhankelijk van de daadwerkelijke afronding van enkele openstaande punten door de Europese Commissie en EIOPA. De Europese Commissie dient de finale uitvoeringsverordening gepubliceerd te hebben, EIOPA dient de modellen en de technische specificaties voor de invulling van de betreffende rapportages te hebben opgeleverd en er moet voldoende zekerheid bestaan dat de rentetermijnstructuur, inclusief de volatiliteitaanpassing en de kredietaanpassing, begin 2015 beschikbaar is.

Zoals het er nu uitziet, kan tijdig aan de bovenstaande voorwaarden worden voldaan. De rentetermijnstructuur is uiteraard pas bekend na het jaareinde, aangezien deze gebaseerd is op de rentes per 31 december 2014. Dit vormt echter geen belemmering voor de toepassing van de voorbereidende richtsnoeren met betrekking tot de rapportages; de uiteindelijke hoogte van de curve is immers niet bepalend voor de voorbereidingen van de systemen en rapportageprocessen. Wel moet er voldoende zekerheid bestaan dat de curve begin 2015 beschikbaar is.

[3] Een verzekeraar die zijn eigen vermogen door dividenduitkeringen of andere kapitaalsonttrekkingen wil verminderen, moet zich ervan vergewissen dat hij ook de komende 12 maanden aan de dan geldende eisen van de Wft kan voldoen, en vaststellen of hij voor die uitkering een verklaring van geen bezwaar nodig heeft.

Toepassing en administratieve lasten

Bij de uitwerking van het overgangsregime is kritisch gekeken naar de administratieve lasten. De in te dienen modellen van de staten zijn een subset van de rapportages die vanaf 2016 onder de richtlijn solvabiliteit II vereist zijn. In lijn met het voorbereidende karakter, zullen de EIOPA richtsnoeren echter op proportionele wijze worden toegepast. Hierbij zal de toezichthouder oog hebben voor de aard, omvang en complexiteit van de risico's die specifieke verzekeraars lopen.

In de toelichting op het wijzigingsbesluit financiële markten 2015 is opgenomen dat verzekeraars in de overgangsperiode de tijd krijgen om via de jaarrapportage over het boekjaar 2014 en de kwartaalrapportages in 2015 te werken aan het verbeteren van de solvabiliteit II rapportages. Dit bevordert een soepele overgang naar het solvabiliteit II-regime. Mogelijk zal de benodigde informatie ten aanzien van de beleggingen op stuksniveau niet meteen voor alle verzekeraars beschikbaar zijn. Voor deze rapportage geldt dan ook een «phasing-in» benadering: de kwaliteit en beschikbaarheid van data moeten gedurende 2015 groeien en verzekeraars moeten aantonen dat ze gereed zullen zijn bij de inwerkingtreding van de richtlijn solvabiliteit II.

Het Verbond van Verzekeraars steunt in haar consultatiereactie op het wijzigingsbesluit financiële markten 2015 het hierboven beschreven overgangsregime. Volgens een schatting gebaseerd op input van het Verbond van Verzekeraars zullen door de voorgestelde wijzigingen, de lasten voor de gehele sector *eenmalig* met EUR 6,7 miljoen toenemen. Hiertegenover staan echter de voordelen van een goede voorbereiding op en soepele overgang naar solvabiliteit II. Dit laatste is zowel voor polishouders van individuele verzekeraars als voor het vertrouwen in de verzekeringssector als geheel van groot belang.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem